

Recuperar Pedrolo contra el silenci

Josep Poveda

Secretari de la Fundació Manuel de Pedrolo

Aquest any commemorarem el centenari del naixement de Manuel de Pedrolo amb la celebració oficial per part de la Institució de les Lletres Catalanes de l'Any Pedrolo. Tenim l'oportunitat de posar els fonaments de la recuperació del seu

llegat i (re)descobrir la seva gran aportació literària i intel·lectual més enllà del *Mecanoscrit* o de *Joc brut*...

Des del desembre de 1990, amb la celebració del Simposi Rellegir Pedrolo, organitzat pel PEN Català i l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, pocs mesos després de la mort de l'autor de l'Aranyó, no hem tornat a reunir de nou experts i estudiosos que reactualitzin la seva obra. Una trajectòria literària que ha patit una llarga desavinença amb la crítica i un silenci acadèmic que li ha valgut el retret de ser un escriptor maleït, malgrat la seva popularitat i la seva extraordinària projecció cívica.

Dins la celebració de l'Any Pedrolo, entre moltes altres activitats, s'organitzaran dos congressos (a la UB i a la UAB) que esperem que serveixin per a incentivar la investigació entre els estudiosos i elaborar una nova visió que inclogui el conjunt de la seva vasta obra literària i ens la situï en el lloc que es mereix entre la crítica i les lletres catalanes.

Si ho aconseguim, haurem fet un pas de gegant en l'assoliment dels objectius i les finalitats de la nostra fundació, que fa dotze anys naixia de la mà de la seva filla, l'Adelais, la qual, envoltada d'un grapat d'entusiastes i estudiosos pedrolians, va emprendre una tasca divulgativa arreu del país de l'obra i la figura del seu pare amb la finalitat d'apropar Pedrolo a les noves generacions, fomentant la seva lectura i donant a conèixer els aspectes menys coneguts o popularitzats de quaranta anys d'intensa creativitat literària.

Una preocupació constant de la nostra fundació ha estat despertar de nou l'interès per Pedrolo aconseguint nous lectors i la necessitat d'animar a la reedició de capçaleres que són difícils de trobar en llibreries o que estan descatalogades. No ha estat fàcil, però en els darrers anys, a poc a poc, s'han aconseguit interessants reedicions, i coincidint amb l'Any Pedrolo es preveu una abundant recuperació de publicacions. En els darrers temps hem vist la reedició de *Totes les bèsties de càrrega* (labutxaca Grup 62); *Procés de contradicció suficient* i *Crucifeminació* (Orciny Press); *Introducció a l'ombra* (Pagès Editors); *Acte de violència* i *Milions d'ampolles buides* (Sembra Llibres) o *Tocats pel foc* (Tigre de Paper). I encara un assaig: *Manuel de Pedrolo i la nació (1957-1982)*, de l'historiador Xavier Ferré (Edicions del 1979).

Coincidint amb l'Any Pedrolo, es preparen gairebé una vintena de noves obres recuperades. Algunes ja arribaren amb la presentació del centenari, com la versió il·lustrada per Pep Boatella del conte de Manuel de Pedrolo *El principi de tot* i la tetralogia de *La terra prohibida*, que s'ha recuperat en dos volums i inclou un pròleg-estudi de Patrícia Gabancho, totes dues obres editades per Comanegra. Cal afegir-hi una obra inèdita de poc més de 150 pàgines que apareixerà per Sant Jordi, editada també per Comanegra; un text que Pedrolo va regalar a la seva filla quan va complir quinze anys i del qual, per ara, s'ha avançat ben poca cosa més. També destaca una biografia per Bel Zaballa. O una antologia dels informes de lectura que Pedrolo va escriure per encàrrec de nombroses editorials, amb les seves opinions sobre autors de la literatura anglosaxona i gèneres com la novel·la negra i la ciència-ficció, a càrrec d'Anna Moreno-Bedmar, Antoni Munné-Jordà, patrons de la Fundació, i Anna Maria Villalonga, comissària de l'Any Pedrolo, i que publicarà Pagès Editors, entre altres apostes.

Una de les iniciatives específiques que ha esdevingut la «nineta» de la nostra fundació és el «7lletres. El premi literari i més coses», un certamen arrelat a les Terres de Ponent organitzat per l'Àrea de Cultura

del Consell Comarcal de la Segarra, la Regidoria de Cultura de la Paeria de Cervera i la Fundació Manuel de Pedrolo. Amb dotze edicions consecutives, el premi, un dels guardons més ben dotats, comporta l'edició del llibre guanyador a càrrec de Pagès Editors. El reconeixement de la figura de Manuel de Pedrolo és un dels motius principals del premi 7lletres, que farà que durant set setmanes (del mes de maig fins al cap de setmana més proper al 7 de juliol) s'organitzin una sèrie d'activitats culturals relacionades amb la figura i l'obra de Pedrolo, la literatura i la comarca de la Segarra. El premi manté un bon nivell literari; només cal esmentar els escriptors Miquel de Palol (2006), Cèlia Sánchez-Mústich (2008) o el poeta Carles Hac Mor (2012) com a guardonats.

L'altre projecte de què estem especialment satisfets és l'Espai Pedrolo, ubicat al castell de Concabella (Segarra) inaugurat el 2014

i que ha estat possible gràcies a uns ajuts dels Fons Europeus i de la Generalitat de Catalunya. A la terra que va veure néixer Manuel de Pedrolo, l'Espai Pedrolo integra l'exposició permanent *Pedrolo, més enllà dels límits*, l'arxiu del fons documental modern, obert i consultable per als estudiosos –de moment d'accés restringit, tot i que a través de la càtedra Màrius Torres s'està començant a digitalitzar l'obra–, i una sala d'exposicions temporals; un projecte que abasta l'ampli univers pedrolià presentant l'autor tant en la seva dimensió biogràfica com literària.

Som conscients que encara hi ha una feinada a fer. La biblioteca personal que es troba a l'antiga casa familiar de Tàrrega integra uns 11.000 volums, així com material divers (manuscrits, col·leccions, correspondència...) que cal inventariar, valorar, catalogar i classificar. Una tasca urgent si considerem necessari aprofundir en la investigació del seu llegat, mostrar la producció i el món pedrolià en tota la seva dimensió i unificar el seu patrimoni.

La museïtzació de l'antiga casa familiar, situada al centre de Tàrrega, és un vell projecte que darrerament ha rebut el suport popular a la comarca, i no fa pas gaire que l'ajuntament targarí va aprovar iniciar les negociacions amb la família Pedrolo per tal de poder habilitar l'habitatge com a espai museu i la conservació de la biblioteca personal de l'autor. Tan sols és l'inici, però és una bona base. La coincidència amb l'Any Pedrolo, a més, hauria de servir per a definir aquest futur espai com a centre dinamitzador cultural i social per a la comarca i per al conjunt del país, així

com permetre dissenyar diverses rutes literàries de Pedrolo per l'Urgell i la Segarra que s'afegirien a la ja existent Ruta del Mecanoscrit de Tàrrega. També la paeria targarina ha anunciat la recuperació de la Beca Manuel de Pedrolo. Bones notícies, doncs.

Per a nosaltres, Manuel de Pedrolo és un referent imprescindible en la literatura catalana de la segona meitat del segle xx, no tan sols per la seva vasta obra i pel contingut transgressor d'uns textos amb una forta càrrega social, que la censura franquista li féu pagar amb un peatge molt elevat, sinó perquè, sobretot, fa una valuosa contribució a la nostra literatura apostant decididament per la normalitat en un context tan difícil; és a dir, apropar la lectura en català a tants lectors com sigui possible; tota una declaració d'intencions. I amb aquesta finalitat va introduir a casa nostra la novel·la negra o la ciència-ficció, per esmentar

només dos exemples, atent com era als corrents literaris més populars del seu temps. Fet i fet, la seva és una obra literària concebuda com un servei al país al llarg de tota la seva vida. Per això, quan fem arribar l'obra de Pedrolo també posem èmfasi en l'home polític que s'amaga rere la seva ploma, en la seva actitud insubornable contra la injustícia i per la llibertat nacional, posicionaments que li van tancar portes i el van allunyar de les elits culturals en les quals, com ell mateix reconeixia, no se sentia inserit.

Convidem tothom a aprofitar el centenari per a rellegir i recuperar Pedrolo en totes les seves facetes: l'home i l'autor. Hi trobem una explícita declaració programàtica d'una gran radicalitat i molt actual, amb voluntat de servei als Països Catalans, actituds amb les quals, a través dels anys, va conformar la seva extensa obra, essent un escriptor i un intel·lectual plenament conscient de pertànyer a una nació en permanent estat d'excepció. |

Pedrolo és un referent imprescindible en la literatura catalana de la segona meitat del segle xx.

Entrada de l'Espai Pedrolo